یادداشت

اعتماد عمومی و امید اجتماعی

چرا بازسازی بدون اعتماد پایدار نمی‌ماند؟

عباد تیموری
پژوهشگر حوزه توسعه و مدرس دانشگاه

اعتماد عمومی نه محصول نهایی توسعه، بلکه پیش‌شرط آن است. همان‌گونه که بازسازی ظرفیت دولت، اصلاح ناترازی‌ها، مبارزه با فساد، سیاست خارجی توسعه‌گرا و کاهش نابرابری، ستون‌های اصلی بازسازی ایران پس از جنگ هستند، اعتماد عمومی نیز نخ تسبیحی است که همه این اصلاحات را به یکدیگر پیوند می‌دهد. سال‌های طولانی فشار اقتصادی، تورم مزمن، تحریم‌ها، نابرابری‌های فزاینده و تنش‌های اجتماعی، بخشی از سرمایه اجتماعی ایران را فرسوده کرده است. حوادث تلخ دی‌ماه ۱۴۰۴ نیز این شکاف را عمیق‌تر کرد. در چنین شرایطی، پرسش اصلی این است که چگونه اعتماد لازم برای بازسازی را ایجاد کنیم.

اعتماد عمومی؛ ستون فراموش‌شده توسعه

اقتصاددانان توسعه سال‌ها تصور می‌کردند سرمایه، فناوری و سیاست‌گذاری مناسب برای رشد اقتصادی کافی است. اما تجربه کشورهایی همچون کره جنوبی، آلمان، رواندا و ایرلند نشان داد اعتماد اجتماعی نیز یکی از مهم‌ترین نهاده‌های توسعه است. فرانسیس فوکویاما در کتاب «اعتماد» استدلال می‌کند اعتماد اجتماعی نوعی سرمایه است که هزینه همکاری اقتصادی را کاهش می‌دهد و امکان شکل‌گیری سازمان‌های بزرگ، سرمایه‌گذاری بلندمدت و توسعه پایدار را فراهم می‌کند. داگلاس نورث نیز نشان می‌دهد نهادهای کارآمد فقط زمانی پایدار می‌مانند که شهروندان به قواعد بازی اعتماد داشته باشند. از این منظر، اعتماد نه یک متغیر فرهنگی، بلکه یکی از مهم‌ترین دارایی‌های نهادی هر کشور است. جامعه‌ای که به آینده امیدوار نیست، کمتر سرمایه‌گذاری می‌کند، کمتر رو به کارآفرینی می‌آورد، بیشتر مهاجرت می‌کند و تمایل کمتری به مشارکت در فعالیت‌های جمعی دارد. در مقابل، جوامعی که به آینده امیدوارند، حتی در شرایط محدودیت منابع نیز توانایی بیشتری برای بازسازی دارند. اعتماد عمومی در عمل کاهنده هزینه‌های مبادله است. هرچه اعتماد بیشتر باشد، هزینه نظارت، کنترل، تعارض و بی‌ثباتی کمتر می‌شود و ظرفیت همکاری میان دولت، بخش خصوصی و جامعه افزایش می‌یابد.

چرا اعتماد فرسوده می‌شود؟

اعتماد عمومی صرفا محصول تبلیغات یا روایت‌های رسمی نیست. اعتماد زمانی فرسوده می‌شود که میان وعده‌ها و نتایج واقعی فاصله ایجاد شود. تورم‌های طولانی‌مدت، کاهش قدرت خرید، فساد اداری، بی‌ثباتی سیاست‌ها، نابرابری‌های فزاینده و احساس تبعیض، همگی از عوامل فرسایش اعتماد هستند. علاوه بر این، هنگامی که شهروندان احساس کنند صدای آنان شنیده نمی‌شود یا نسبت به رنج‌های اجتماعی بی‌تفاوتی وجود دارد، فاصله میان دولت و جامعه افزایش می‌یابد. در ایران امروز، بخشی از بحران اعتماد نه ناشی از یک عامل خاص، بلکه حاصل انباشت چندین دهه نارضایتی اقتصادی، اجتماعی و نهادی است. براساس نتایج چهار موج «پیمایش ملی ارزش‌ها و نگرش‌های ایرانیان» و همچنین مطالعات سرمایه اجتماعی در ایران، اعتماد تعمیم‌یافته (اعتماد مردم به یکدیگر) و اعتماد نهادی (اعتماد به نهادهای عمومی) در دو دهه گذشته روندی نزولی داشته است. این روند نشان می‌دهد مسئله اعتماد در ایران صرفا واکنشی به یک رویداد خاص نیست، بلکه به تدریج و در نتیجه انباشت تجربه‌های اقتصادی، اجتماعی و نهادی شکل گرفته است. از همین رو، بازسازی آن نیز نیازمند اصلاحات پایدار در شیوه حکمرانی خواهد بود.

حاکمیت قانون؛ پیش‌شرط بازگشت اعتماد

تجربه کشورهای موفق نشان می‌دهد اعتماد عمومی فقط زمانی بازسازی می‌شود که شهروندان اطمینان یابند قانون برای همه یکسان اجرا می‌شود. در ادبیات اقتصاد نهادی، حاکمیت قانون یکی از بنیادی‌ترین ارکان شکل‌گیری اعتماد عمومی و کاهش هزینه‌های مبادله است. استقلال نسبی نهادهای نظارتی و قضائی، تضمین حقوق مالکیت، کاهش تبعیض در اجرای قوانین، رعایت حقوق شهروندی و محدودشدن تصمیم‌های سلیقه‌ای، از مهم‌ترین پیش‌نیازهای بازگشت اعتماد به شمار می‌روند. اعتماد زمانی شکل می‌گیرد که افراد احساس کنند قواعد بازی با تغییر افراد تغییر نمی‌کند و همه بازیگران، فارغ از جایگاه و نفوذ، در برابر قانون مسئول و پاسخ‌گو هستند.

تجربه جهانی؛ بازسازی اعتماد چگونه آغاز شد؟

بررسی تجربه کشورهایی که پس از بحران، مسیر توسعه را بازیافته‌اند، نشان می‌دهد اعتماد با شعار بازنمی‌گردد. در آفریقای جنوبی پس از پایان آپارتاید، در رواندا پس از نسل‌کشی و در کلمبیا پس از دهه‌ها درگیری داخلی، دولت‌ها تلاش کردند پیش از هر چیز رنج‌های انباشته را به رسمیت بشناسند. این کشورها دریافتند توسعه پایدار بدون نوعی آشتی اجتماعی امکان‌پذیر نیست. همچنین داگلاس نورث و همکارانش در کتاب «خشونت و نظم‌های اجتماعی» نشان می‌دهند توسعه پایدار فقط در جوامعی امکان‌پذیر است که بتوانند خشونت را از طریق نهادهای پایدار مهار کنند. از این منظر، کاهش خشونت، دلجویی از آسیب‌دیدگان، پذیرش مسئولیت خطاهای نهادی و ایجاد تضمین برای عدم تکرار، صرفا اقداماتی اخلاقی نیستند، بلکه بخشی از فرایند بازسازی ظرفیت حکومت و احیای اعتماد عمومی محسوب می‌شوند.

امید اجتماعی چگونه بازمی‌گردد؟

یکی از خطاهای رایج در سیاست‌گذاری آن است که امید را صرفا یک احساس روان‌شناختی بدانیم. در حالی که در ادبیات توسعه، امید بیش از آنکه یک هیجان فردی باشد، محصول کیفیت نهادها و میزان پیش‌بینی‌پذیری آینده است. مردم زمانی امیدوار می‌شوند که بتوانند آینده را تا حدی قابل پیش‌بینی ببینند، باور داشته باشند قواعد بازی برای همه یکسان است و اطمینان یابند تلاش امروز آنان می‌تواند به بهبود زندگی فردا منجر شود. به همین دلیل، امید اجتماعی را می‌توان نتیجه سه ویژگی نهادی دانست: نخست، ثبات و پیش‌بینی‌پذیری؛ یعنی تورم مهار شود، سیاست‌های اقتصادی و خارجی ثبات پیدا کند و شهروندان مطمئن باشند قواعد تصمیم‌گیری هر روز تغییر نخواهد کرد. دوم، عدالت در توزیع فرصت‌ها؛ یعنی مردم مشاهده کنند منافع رشد اقتصادی فقط نصیب گروه‌های خاص نمی‌شود و امکان پیشرفت برای همه شهروندان فراهم است. سوم، احساس اثرگذاری و مشارکت؛ یعنی شهروندان بدانند صدای آنان شنیده می‌شود، نهادهای عمومی پاسخ‌گو هستند و مشارکت آنان می‌تواند بر تصمیم‌های عمومی اثر بگذارد. از این منظر، امید اجتماعی نه یک متغیر احساسی، بلکه نوعی سرمایه نهادی است. هر سیاستی که پیش‌بینی‌پذیری را افزایش دهد، فرصت‌های برابر را گسترش دهد و مشارکت شهروندان را تقویت کند، هم‌زمان ظرفیت جامعه برای سرمایه‌گذاری، کارآفرینی، همکاری و پذیرش اصلاحات را نیز افزایش خواهد داد.

نخستین آزمون بازسازی اعتماد؛ درآمدهای توافق چگونه هزینه خواهند شد؟

اگر پس از فروکش شعله‌های جنگ، توافق بین ایران و آمریکا به کاهش تحریم‌ها، آزادسازی بخشی از دارایی‌های بلوکه‌شده یا افزایش درآمدهای ارزی کشور منجر شود، مهم‌ترین آزمون بازسازی اعتماد عمومی، نحوه مدیریت منابع حاصل از آن خواهد بود. در چنین شرایطی، جامعه بیش از شنیدن خبر توافق، منتظر مشاهده آثار آن در زندگی روزمره خود است. این آثار فقط زمانی قابل مشاهده‌اند که شهروندان بدانند منابع جدید چگونه، در کجا و با چه اولویت‌هایی هزینه می‌شوند. در ادبیات حکمرانی، نحوه مدیریت منابع استثنائی، مهم‌ترین آزمون کیفیت نهادهاست؛ زیرا جامعه از خلال شیوه تخصیص این منابع درباره صداقت و کارآمدی دولت قضاوت می‌کند. اگر مردم ببینند هر دلار آزادشده چگونه به ایجاد زیرساخت، اشتغال و کاهش فقر و نابرابری تبدیل می‌شود، چنین توافق سیاسی می‌تواند به سرمایه اجتماعی تبدیل شود. اما اگر منابع به‌دست‌آمده در چرخه‌های غیرشفاف و کوتاه‌مدت و توزیع رانت میان گروه‌های ذی‌نفع مصرف شوند، حتی محکم‌ترین توافق‌ها نیز نخواهند توانست شکاف اعتماد را ترمیم کنند.

گزارش «حوادث و سوانح ۱۴۰۴» از تغییر الگوی بحران در ایران؛ روایتی از مرگبارترین حوادث و پرهزینه‌ترین بحران‌های سال

۱۴۰۴؛ سال سوانح مرگبار

مریم لطفی: پشت هر عدد در گزارش «حوادث و سوانح ۱۴۰۴» یک زندگی، یک خانواده یا یک کسب‌وکارِ آسیب‌دیده است. تازه‌ترین گزارش مؤسسه پژوهشی سوانح طبیعی و کرسی یونسکو در مدیریت سوانح طبیعی، فقط فهرستی از سیل، زلزله یا آتش‌سوزی نیست، بلکه تصویری از پیامدهای اجتماعی بحران‌هایی است که از محیط‌های کار تا خانه‌های مردم امتداد یافته‌اند. در ادامه، مهم‌ترین داده‌ها و روندهای این گزارش را از منظر اثرات اجتماعی و انسانی مرور می‌کنیم.

ایران در سال ۱۴۰۴ فقط با زلزله و سیل آسیب ندید؛ سوانح انسانی در کارخانه‌ها، ساختمان‌ها و معادن، سهم قابل توجهی از جان‌باختگان حوادث ناخواسته را به خود اختصاص دادند. گزارش سوانح سال ۱۴۰۴ نشان می‌دهد الگوی خطر در ایران بیش از آنکه تحت تأثیر بلایای طبیعی باشد، از شدت پیامد چند حادثه مهم و افزایش سهم سوانح انسان‌ساخت تأثیر گرفته است. بر اساس داده‌های ثبت‌شده، حوادث و سوانح این سال به جان‌باختن ۱۴۷ نفر و مصدومیت دو هزارو ۸۵ نفر انجامیده است؛ از این میان، ۱۲۴ نفر، معادل ۸۴ درصد جان‌باختگان، در آتش‌سوزی‌های صنعتی و ساختمانی و حوادث معدنی جان خود را از دست داده‌اند. این آمار نشان می‌دهد کارخانه‌ها، ساختمان‌ها و معادن به یکی از کانون‌های اصلی تلفات سوانح در کشور تبدیل شده‌اند و مدیریت ریسک باید فراتر از تمرکز سنتی بر زلزله و سیل، بر ایمنی زیرساخت‌ها و کنترل مخاطرات انسان‌ساخت متمرکز شود.

آذر؛ ماه پرخسارت سال

بررسی توزیع ماهانه حوادث و سوانح ثبت‌شده در سال ۱۴۰۴ نشان می‌دهد رخدادها در طول سال الگوی ثابتی نداشته‌اند و دو دوره افزایش مشخص را تجربه کرده‌اند. نخستین موج در فاصله خرداد تا مرداد شکل گرفته است. دوره‌ای که با ثبت ۸۵ رخداد در خرداد، ۶۰ رخداد در تیر و ۷۵ رخداد در مرداد، پرتکرارترین مقطع سال به شمار می‌رود. هم‌زمانی این دوره با افزایش آتش‌سوزی‌های پوشش گیاهی، شرایط خشک اقلیمی و افزایش رخدادهای گردوغبار، از عوامل مؤثر در شکل‌گیری موج موسوم به «فصل آتش» بوده است.

در مقابل، آذرماه با ۵۶ رخداد اگرچه از نظر تعداد حوادث در رتبه نخست قرار ندارد، اما به دلیل وقوع سیلاب‌های گسترده ناشی از سامانه‌های بارشی، سهم قابل توجهی از خسارات سالانه را به خود اختصاص داده است. این موضوع نشان می‌دهد تعداد رخدادها به‌تنهایی معیار مناسبی برای سنجش سطح خطر نیست؛ چراکه یک حادثه کم‌تکرار اما گسترده می‌تواند پیامدهایی به‌مراتب سنگین‌تر از مجموعه‌ای از حوادث پرتعداد داشته باشد. از سوی دیگر، براساس داده‌های این گزارش، کمترین تعداد حوادث در اسفندماه با ۱۵ رخداد ثبت شده است. پس از آن، آبان با ۳۱ رخداد و مهر، دی و بهمن هرکدام با ۳۴ رخداد کم‌حادثه‌ترین ماه‌های سال بوده‌اند. برایند داده‌های سال ۱۴۰۴ نشان می‌دهد الگوی سوانح کشور فقط از تعداد رخدادها متأثر نیست، بلکه از ترکیب نوع حادثه، شدت پیامدها و گستره جغرافیایی آسیب‌ها تأثیر می‌گیرد. به همین دلیل، برنامه‌ریزی برای کاهش خطر نمی‌تواند فقط بر ماه‌های پرتکرار متمرکز باشد و باید سناریوهای پرخسارت مانند سیلاب‌های گسترده و حوادث زنجیره‌ای را نیز در نظر بگیرد. بر اساس آمار موجود، مجموع خسارت‌های ثبت‌شده سوانح سال ۱۴۰۴ به ۵۸۵ هزار میلیارد ریال رسیده است. رقمی که به دلیل نبود نظام جامع ثبت خسارت و لحاظ‌نشدن زیان‌های غیرمستقیم اقتصادی، فقط حداقل خسارت‌های شناسایی‌شده را نشان می‌دهد و برآورد واقعی آسیب‌های اقتصادی احتمالا بیش از این میزان است.

روزانه ۱۷ زمین‌لرزه

بر اساس آمار مرکز لرزه‌نگاری کشور وابسته به مؤسسه ژئوفیزیک دانشگاه تهران، در سال ۱۴۰۴ در مجموع شش هزارو ۳۹۲ زمین‌لرزه در کشور و نواحی همجوار ثبت شد که از این تعداد، پنج هزارو ۴۹۲ رخداد، بزرگایی کمتر از ۳ داشته‌اند. در میان زمین‌لرزه‌های با بزرگای ۵ و بیشتر، استان‌های سمنان و کرمان هر کدام با سه رخداد، بیشترین سهم را داشته‌اند و پس از آن، استان‌های اصفهان و یزد هر کدام با دو زمین‌لرزه قرار گرفته‌اند. داده‌های گزارش نشان می‌دهد پراکندگی زمین‌لرزه‌های با بزرگای ۵ و بیشتر، الزاما با نقشه تراکم کل زمین‌لرزه‌ها همخوانی ندارد. اگرچه رشته‌کوه‌های زاگرس و البرز بیشترین تعداد خردلرزه‌ها را تجربه کرده‌اند، اما بخش قابل توجهی از زمین‌لرزه‌های بزرگ در پهنه‌های مرکزی و شرق کشور رخ داده است. این موضوع نشان می‌دهد پایین‌بودن تعداد رخدادهای لرزه‌ای در یک منطقه، لزوما به معنای خطر کمتر نیست و مناطق با لرزه‌خیزی ظاهرا پایین نیز می‌توانند با زمین‌لرزه‌های شدید مواجه شوند. بررسی روند زمانی زلزله‌ها نیز نشان می‌دهد در سال ۱۴۰۴ به طور میانگین ماهانه ۵۲۸ زمین‌لرزه در کشور و نواحی پیرامونی ثبت شده است؛ یعنی به طور متوسط روزانه بیش از ۱۷ زمین‌لرزه. این آمار، ضرورت پایش مستمر لرزه‌خیزی، تقویت سامانه‌های هشدار و ارتقای آمادگی مدیریت بحران را بیش از پیش یادآور می‌شود. ناگفته نماند براساس داده‌های گزارش مؤسسه پژوهشی سوانح طبیعی و کرسی یونسکو در مدیریت سوانح طبیعی، زلزله‌های سال ۱۴۰۴ با وجود آنکه هیچ جان‌باخته‌ای بر جای نگذاشتند، به چهار هزارو ۶۷۹ واحد مسکونی آسیب وارد کردند که از این تعداد، هزارو ۷۲۰ واحد به‌طور کامل تخریب و دو هزارو ۹۵۹ واحد نیازمند تعمیر شدند.

باز هم آذر؛ خسارت‌بارترین سیلاب سال

در سال ۱۴۰۴ بیش از ۶۰ سیلاب در نقاط مختلف کشور به ثبت رسید؛ رخدادهایی که از آب‌گرفتگی معابر و انسداد راه‌های ارتباطی تا تخریب زیرساخت‌های حیاتی، خسارت به بخش کشاورزی و واحدهای مسکونی را در پی داشت و در مجموع جان ۱۴ نفر را گرفت.

خسارت‌بارترین سیلاب سال در فاصله ۲۵ تا ۲۸ آذر رخ داد؛ حادثه‌ای که استان‌های متعددی را درگیر کرد و به جان‌باختن هفت نفر در استان‌های فارس و هرمزگان انجامید. بر اساس ارزیابی بنیاد مسکن، این سیلاب بیش از هزارو ۸۰۰ واحد مسکونی را تخریب و حدود سه هزارو ۸۰۰ واحد دیگر را نیازمند تعمیر کرد. وزارت جهاد کشاورزی نیز خسارت واردشده به بهره‌برداران و زیرساخت‌های بخش کشاورزی را حدود ۱۱ همت برآورد کرده است. در این میان، جنوب استان کرمان با ۴.۵ همت بیشترین خسارت را متحمل شد و استان بوشهر با حدود ۵۰۰ میلیارد تومان کمترین میزان خسارت را ثبت کرد.

آتش‌سوزی جنگل‌ها

آتش‌سوزی جنگل‌ها و مراتع یکی از پرتکرارترین مخاطرات سال ۱۴۰۴ بود؛ به‌گونه‌ای که در مجموع ۲۹۱ مورد حریق در کشور ثبت شد. این حوادث به جان‌باختن سه نفر و مصدومیت هفت نفر انجامید و بیشترین فراوانی آنها به ماه‌های خرداد، مرداد، تیر و شهریور اختصاص داشت؛ به‌طوری که فقط در ماه خرداد، ۵۸ مورد آتش‌سوزی به ثبت رسید. داده‌های گزارش نشان می‌دهد حدود ۶۰ درصد از کل آتش‌سوزی‌های ثبت‌شده، معادل ۱۷۳ مورد، فقط در چهار ماه گرم سال رخ داده است. این الگوی فصلی نشان می‌دهد با کاهش رطوبت پوشش گیاهی و افزایش دما، احتمال وقوع و گسترش حریق به‌طور محسوسی افزایش می‌یابد. با این حال، گزارش مؤسسه پژوهشی سوانح طبیعی و کرسی یونسکو در مدیریت سوانح طبیعی، تأکید می‌کند گستردگی آتش‌سوزی‌ها فقط ناشی از شرایط اقلیمی نیست. انباشت مواد قابل اشتعال، دشواری دسترسی به مناطق کوهستانی، کمبود تجهیزات و نیروی انسانی، تأخیر در کشف و اعلام حریق و ضعف در مهار اولیه، از مهم‌ترین عواملی هستند که یک آتش‌سوزی محدود را به بحرانی گسترده تبدیل می‌کنند. همچنین گزارش به محدودیت‌های نظام ثبت اطلاعات اشاره می‌کند و معتقد است داده‌های موجود، تصویر کاملی از ابعاد واقعی این بحران ارائه نمی‌دهد. در این میان، آتش‌سوزی‌های صنعتی و ساختمانی در سال ۱۴۰۴ از مرگبارترین مخاطرات انسان‌ساخت کشور بودند. در مجموع ۸۴ حادثه از این نوع به ثبت رسید که به جان‌باختن ۱۰۱ نفر و مصدومیت هزارو ۹۰۸ نفر انجامید؛ آماری که سهم بالای این حوادث در تلفات سال را نشان می‌دهد.

عکس: حسام‌الدین انصاریان

بندر شهید رجایی آمار حادثه‌ای سال را تغییر داد

در میان این حوادث، آتش‌سوزی و انفجار بندر شهید رجایی در ششم اردیبهشت، با ۵۸ کشته و هزارو ۵۱۶ مصدوم، به‌تنهایی بیش از نیمی از جان‌باختگان و حدود ۸۰ درصد مصدومان آتش‌سوزی‌های صنعتی و ساختمانی را به خود اختصاص داد و مرگبارترین سانحه سال لقب گرفت. گزارش مؤسسه پژوهشی سوانح طبیعی و کرسی یونسکو در مدیریت سوانح طبیعی، یادآور می‌شود با حذف این حادثه، مجموع تلفات ۸۳ حادثه دیگر به ۴۳ جان‌باخته و ۳۹۲ مصدوم کاهش می‌یابد. برآوردهای رسمی، خسارت این حادثه را ۱۵۹ هزار میلیارد ریال اعلام کرده‌اند که بخش عمده آن صرف بازسازی زیرساخت‌ها و تأسیسات بندری، تعمیر تجهیزات و پرداخت دیه و هزینه‌های درمان مصدومان می‌شود. با این حال، گزارش یادآوری می‌کند این رقم فقط خسارت‌های مستقیم را در بر می‌گیرد و زیان‌های غیرمستقیمی مانند اختلال در فعالیت بندر، تأخیر در ترخیص کالا، وقفه در زنجیره تأمین، آسیب به صنایع وابسته و کاهش موقت ظرفیت لجستیکی کشور در این برآورد لحاظ نشده است.

۱۵ توفان در ۱۴۰۴

در سال ۱۴۰۴، ۱۵ مورد توفان در کشور ثبت شد که در مجموع جان چهار نفر را گرفت و به مصدومیت ۵۹ نفر انجامید. شدیدترین و خسارت‌بارترین رخداد، توفان هفتم اردیبهشت در تهران بود که با سرعت باد ۱۰۸ کیلومتر بر ساعت، دو کشته و ۴۱ مصدوم بر جای گذاشت. در هشت مورد از این حوادث، سرعت باد ثبت شده که میانگین آن حدود ۸۸ کیلومتر بر ساعت بوده و بیشترین سرعت باد با ۱۱۹ کیلومتر بر ساعت در توفان ۲۳ دی‌ماه مانه و سملقان گزارش شده است. بررسی داده‌های گزارش «حوادث و سوانح ۱۴۰۴» نشان می‌دهد بخش عمده خسارات توفان‌ها نه از فشار مستقیم باد، بلکه از پرتاب و سقوط اجسام مانند درختان، داربست‌ها و سازه‌های معلق ناشی می‌شود. در توفان تهران، ۸۳۳ مورد سقوط درخت و ۹۸ مورد آسیب به خودروها ثبت شد که نشان می‌دهد ایمن‌سازی محیط شهری و مقاوم‌سازی زیرساخت‌ها نقشی تعیین‌کننده در کاهش خسارات دارد. در این گزارش تأکید شده است با توجه به اینکه توفان پدیده‌ای جوی و غیرقابل پیشگیری است، کاهش آثار آن بیش از هر چیز به پیش‌بینی دقیق، هشدار زودهنگام و افزایش تاب‌آوری زیرساخت‌ها وابسته است. همچنین با توجه به تمرکز حدود ۶۰ درصد رخدادهای توفانی سال در اردیبهشت، ضروری است اقداماتی مانند پایش مستمر درختان، کنترل ایمنی داربست‌ها و تابلوهای تبلیغاتی و مقاوم‌سازی شبکه‌های توزیع برق، از اقدامات مقطعی و فصلی به برنامه‌ای دائمی و پیشگیرانه تبدیل شود.

بحرانی فراتر از آلودگی هوا

در سال ۱۴۰۴، ۶۲ رخداد گردوغبار و توفان گردوخاک در کشور ثبت شد که به مصدومیت ۶۰ نفر انجامید. با این حال، گزارش مؤسسه پژوهشی سوانح طبیعی و کرسی یونسکو در مدیریت سوانح طبیعی، توضیح می‌دهد این آمار بیانگر بار واقعی سلامت این مخاطره نیست؛ زیرا همه مصدومان ثبت‌شده ناشی از کاهش دید و تصادفات جاده‌ای بوده‌اند؛ به‌گونه‌ای که فقط در یکی از رخدادهای خردادماه سیستان‌وبلوچستان، ۴۶ نفر بر اثر تصادف مصدوم شدند و آثار مستقیم آلودگی هوا بر بیماری‌های تنفسی و قلبی-عروقی در این آمار منعکس نشده است. از سوی دیگر، پیامدهای گردوغبار فقط به حوادث جاده‌ای محدود نبوده و تعطیلی یا کاهش ساعات فعالیت مدارس، دانشگاه‌ها و ادارات، آسیب به زیرساخت‌ها و قطعی برق را نیز در پی داشته است. بنا بر داده‌های گزارش «حوادث و سوانح ۱۴۰۴»، این تعطیلی‌ها هزینه‌های اقتصادی و آموزشی درخور توجهی ایجاد می‌کنند و برآورد تعداد روزهای تعطیلی در هر استان می‌تواند مبنایی برای سنجش هزینه واقعی گردوغبار و ضرورت سرمایه‌گذاری در مهار کانون‌های تولید آن باشد.

هوای پاک همچنان کمیاب است

بررسی گزارش سازمان حفاظت محیط زیست نشان می‌دهد کیفیت هوا در سال ۱۴۰۴ در برخی کلان‌شهرها نسبت به سال قبل بدتر شده است. در تهران، تعداد روزهای پاک همچنان شش روز باقی مانده و تعداد روزهای ناسالم برای گروه‌های حساس افزایش داشته است. مشهد نیز روندی مشابه را تجربه کرده و اهواز همچنان آلوده‌ترین کلان‌شهر کشور باقی مانده؛ به‌طوری که شمار روزهای بسیار ناسالم و خطرناک در این شهر افزایش یافته است. در مقابل، اراک و اصفهان بهبود نسبی کیفیت هوا را تجربه کرده‌اند، اما وضعیت شیراز نسبت به سال گذشته نامطلوب‌تر شده است. بنا بر آنچه در گزارش «حوادث و سوانح ۱۴۰۴» ذکر شده است، داده‌های مستقلی از پیامدهای بهداشتی و اقتصادی آلودگی هوا در سال ۱۴۰۴ در دسترس نیست، اما براساس اعلام وزارت بهداشت، سالانه حدود ۵۷ هزار مرگ در کشور به آلودگی هوا نسبت داده می‌شود و زیان اقتصادی آن بین ۱۷ تا ۱۸ میلیارد دلار برآورد شده است. داده‌های شرکت کنترل کیفیت هوای تهران نیز نشان می‌دهد پایتخت در سال ۱۴۰۴ فقط شش روز هوای پاک را تجربه کرده؛ در مقابل، ۱۸۱ روز هوای قابل قبول، ۱۴۷ روز هوای ناسالم برای گروه‌های حساس، ۲۷ روز هوای ناسالم، دو روز هوای بسیار ناسالم و دو روز هوای خطرناک در تهران به ثبت رسیده است. این آمار همچنین نشان می‌دهد سهم روزهای با کیفیت هوای بدتر از حد قابل قبول در تهران ۴۹ درصد روزهای سال رسیده است؛ در حالی که این سهم در سال ۱۴۰۳ حدود ۴۰ درصد بود. به بیان دیگر، کیفیت هوای پایتخت در سال ۱۴۰۴ نسبت به سال قبل روندی نامطلوب‌تر را تجربه کرده و تعداد روزهای ناسالم برای شهروندان افزایش یافته است.

معدن؛ یکی از مرگبارترین محیط‌های کار

در سال ۱۴۰۴، ۲۰ حادثه معدنی در کشور ثبت شد که به جان‌باختن ۲۳ نفر و مصدومیت ۱۸ نفر انجامید. این آمار نشان می‌دهد حوادث معدن یکی از بالاترین نرخ‌های کشندگی را در میان مخاطرات ثبت‌شده سال داشته‌اند؛ به‌طوری که تعداد جان‌باختگان از مصدومان بیشتر بوده است. گازگرفتگی در معدن جواهر زغال دامغان با هفت جان‌باخته، مرگبارترین حادثه معدنی سال بود. بررسی پراکنش جغرافیایی حوادث نشان می‌دهد استان کرمان بیشترین سهم را در تعداد حوادث و جان‌باختگان معدنی داشته است. تمرکز فعالیت‌های معدنی، به‌ویژه معادن زغال‌سنگ و استخراج زیرزمینی، از عوامل مؤثر در افزایش ریسک این استان عنوان شده است. بنا بر یافته‌های گزارش «حوادث و سوانح ۱۴۰۴»، معادن زیرزمینی به دلیل خطرهایی مانند محدودیت تهویه، احتمال تجمع گاز متان، ناپایداری لایه‌های زمین و وابستگی به تجهیزات مکانیکی، از ریسک ذاتی بالاتری برخوردارند. داده‌های گزارش همچنین نشان می‌دهد حوادث معدن پس از آتش‌سوزی‌های صنعتی و ساختمانی، بالاترین نرخ مرگ‌ومیر را با میانگین حدود ۱.۲ جان‌باخته در هر حادثه ثبت کرده‌اند. در مقابل، آتش‌سوزی جنگل‌ها و مراتع با وجود وقوع چندصد رخداد، فقط سه جان‌باخته داشته و کمترین نرخ کشندگی را در میان مخاطرات ثبت‌شده به خود اختصاص داده است. این تفاوت بیانگر آن است که در ارزیابی خطر، «فراوانی وقوع» و «شدت پیامد» دو شاخص مستقل هستند و سیاست‌گذاری در مدیریت بحران باید هر دو را هم‌زمان مدنظر قرار دهد؛ به‌گونه‌ای که مخاطرات پرتکرار با خسارت محدود، نیازمند برنامه‌های کاهش تدریجی مواجهه باشند و مخاطرات کم‌تکرار اما با پیامدهای سنگین، با رویکردهای پیشگیرانه و کنترل مهندسی برای بدترین سناریوها مدیریت شوند.

آگهی قانون تعیین تکلیف اراضی وساختمانهای فاقد سند رسمی شهرستان ازنا-سری (۳۸۲) جمعی

نظر به دستور مواد ۱ و ۳ قانون تعیین تکلیف وضعیت اراضی و ساختمان‌های فاقد سند رسمی ،املاک متقاضیانی که در هیات موضوع ماده یک قانون مذکور مستقر در واحد ثبتی ازنا مورد رسیدگی و تصرفات مالکانه و بلا معارض آنان محرز و رای لازم صادر گردیده جهت اطلاع عموم به شرح ذیل در دو نوبت آگهی می‌گردد. در صورتی که هرکس نسبت به صدور سند مالکیت بنام متقاضیان اعتراض داشته باشد می تواند از تاریخ انتشار اولین آگهی به مدت دو ماه اعتراض خود را کتباً به اداره ثبت اسناد واملاک محل تسلیم وپس از اخذ رسید ظرف مدت یکماه از تاریخ تسلیم اعتراض دادخواست خودرا به مراجع محترم قضایی تقدیم وگواهی تقدیم دادخواست را به اداره ثبت محل تحویل نماید، در صورتی که اعتراض در مهلت قانونی واصل نگردد یا معترض گواهی تقدیم دادخواست به دادگاه عمومی محل ارائه نکند اداره ثبت مبادرت به صدور سند مالکیت می‌نماید و صدور سند مالکیت مانع از مراجعه متضرر به دادگاه نیست .

تاریخ انتشار نوبت اول : (۱۴۰۵,۰۴,۲۲) نوبت دوم: (۱۴۰۵,۰۵,۰۶)

۱ – تقاضای «محمد رضا فلاح» فرزند «ابراهیم» نسبت به «ششدانگ یک قطعه زمین مزروعی» بمساحت «۳۶۴۳,۲۲» مترمربع تحت پلاک شماره «۲۷۵» فرعی از «۲۴» اصلی واقع در قریه دولت اباد بخش «۲» خروجی از مالکیت مالک اولیه «محمد رضا فلاح»

۲- تقاضای «جابر فلاح» فرزند «محمد رضا» نسبت به «ششدانگ یک قطعه زمین مزروعی» بمساحت «۱۹۷۲۲,۶۰» مترمربع تحت پلاک شماره «۲۷۶» فرعی از «۲۴» اصلی واقع در قریه دولت اباد بخش «۲» خروجی از مالکیت مالک اولیه «محمدرضا فلاح»

۳- تقاضای «ابوالقاسم قیطاسی» فرزند «احمد» نسبت به «ششدانگ یک قطعه زمین مزروعی» بمساحت «۱۷۰۰۰» مترمربع تحت پلاک شماره «۱۱۳» فرعی از «۵۱» اصلی واقع در قریه دوبلوکان بخش «۲» خروجی از مالکیت مالک اولیه « احمد قیطاسی»

۴ - تقاضای «اله داد قیطاسی» فرزند «احمد» نسبت به «ششدانگ یک قطعه زمین مزروعی» بمساحت «۳۶۰۰۰» مترمربع تحت پلاک شماره «۱۱۴» فرعی از «۵۱» اصلی واقع در قریه دوبلوکان بخش «۲» خروجی از مالکیت مالک اولیه «احمد قیطاسی»

۵ - تقاضای «فرشته قیطاسی» فرزند «احمد» نسبت به «ششدانگ یک قطعه زمین مزروعی» بمساحت «۱۰۰۰۰» مترمربع تحت پلاک شماره «۱۱۵» فرعی از «۵۱» اصلی واقع در قریه دوبلوکان بخش «۲» خروجی از مالکیت مالک اولیه «احمد قیطاسی»

۶- تقاضای «منصور لک» فرزند «رسول» نسبت به «ششدانگ یک قطعه زمین مزروعی» بمساحت «۶۸۴۹,۴۱» مترمربع تحت پلاک شماره «۱۰۸» فرعی از «۵۲» اصلی واقع در قریه سیوله بخش «۲» خروجی از مالکیت مالک اولیه «رسول لک»

۷ - تقاضای «منصور لک» فرزند «رسول» نسبت به «ششدانگ یک قطعه زمین مزروعی» بمساحت «۳۲۹۰,۹۲» مترمربع تحت پلاک شماره «۱۰۹» فرعی از «۵۲» اصلی واقع در قریه سیوله بخش «۲» خروجی از مالکیت مالک اولیه «رسول لک»

۸ - تقاضای «حسین فلاح» فرزند «محمد رضا» نسبت به «سه دانگ از ششدانگ یک قطعه زمین مزروعی»و «یاسر فلاح» فرزند «محمد رضا» نسبت به «سه دانگ از ششدانگ یک قطعه زمین مزروعی» بمساحت «۳۶۳۱,۶۵» مترمربع تحت پلاک شماره «۲۷۳» فرعی از «۲۴» اصلی واقع در قریه دولت اباد بخش «۲» خروجی از مالکیت مالک اولیه «محمد رضا فلاح»

۹ - تقاضای «حسین فلاح» فرزند «محمد رضا» نسبت به «سه دانگ از ششدانگ یک قطعه زمین مزروعی» و «یاسر فلاح» فرزند «محمد رضا» نسبت به «سه دانگ از ششدانگ یک قطعه زمین مزروعی» بمساحت «۱۱۹۷۱,۸۰» مترمربع تحت پلاک شماره «۲۷۸» فرعی از «۲۴» اصلی واقع در قریه دولت اباد بخش «۲» خروجی از مالکیت مالک اولیه «محمد رضا فلاح»

۱۰- تقاضای «حسین فلاح» فرزند «محمد رضا» نسبت به «سه دانگ از ششدانگ یک قطعه زمین مزروعی»و «یاسر فلاح» فرزند «محمد رضا» نسبت به «سه دانگ از ششدانگ یک قطعه زمین مزروعی» بمساحت «۱۲۳۴۸,۴۵» مترمربع تحت پلاک شماره «۲۷۷» فرعی از «۲۴» اصلی واقع در قریه دولت اباد بخش «۲» خروجی از مالکیت مالک اولیه «محمد ضا فلاح»

شناسه : ۲۲۲۲۱۸۹

سیدرضا بطحائی
رییس اداره ثبت اسناد و املاک شهرستان ازنا ۲۵۲۹